Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto IV. (XI.), štev. 5 Maribor, sreda 8. januarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Poroka bodoče italijanske kraljevske dvojice

KARDINAL MAFFI JE POROČIL DANES PRESTOLONASLEDNIKA UMBERTA Z BELGIJSKO PRINCEZINJO MARIJO JOSE. — NAVDUŠENJE V ITALIJI.

RIM, 8. januarja. Z velikanskimi svečanostmi in silnim sijajem se je vršila danes poroka italijanskega prestolonaslednika, princa Umberta, z belgijsko princezinjo Marijo Jose. Poročne obrede je v navzočnosti italijanske in belgijske kraljevske dvojice ter bolgarskega kralja Borisa in številnih visokih dostojanstvenikov izvršil ob številni svečeniški asistenci kardinal Maffi. Ravno v trenutku, ko je združil visoka zaročenca za življenje, je posijalo skozi okno cerkvenega presbiterija solnce, slučaj, ki ga smatra prebivalstvo kot srečno znamenje za nadaljno življenje poročencev. Ko je kardinal Maffi izvršil blagoslovljenje, je zapel mogočen pevski zbor Perossijevo pesem »Oremus pro principe nostro«. Po cerkvenih svečanostih, katerim je prisostvovala vsa oficijelna Italija, se je vršil v Kvirinalu slavnosten banket.

BENETKE, 8. januarja. Istočasno, ko se je vršila v Rimu poroka prestolonaslednika Umberta z belgijsko princeso Marijo Jose, se je dalo v raznih tukajšnjih cerkvah poročiti nič manj kot 60 mladih parov. Vsi so že prej izrazili željo, da se poroče istega dne, kakor bodoča italijanska kraljevska dvojica.

„Po letu dni dela brez parlamenta"

Pod tem naslovom objavljajo včerajšnje češke »Lidové Noviny« zanimiv članek o položaju v Jugoslaviji ob obletnici znamenitega kraljevega manifesta od 6. jan. l. l. Pravijo:

»Ko je lani 6. januarja kralj Aleksander radikalno posegel v notranje-politični razvoj svoje države, je zlasti inozemstvo njegov proglas sprejelo z mešanimi občutki, dasi je bilo splošno znano, da se jugoslovenski politični vozel ne da razvozlati normalnim potem. Kmalu pa se je pokazalo, da kralj kot takozvani drugi ustavni činitelj ni nastopil proti parlamentu kot prvemu ustavnemu činitelju, ampak da je skupščina po žalostnih dogodkih v nji in po eksodu Radičeve in Pribičevićeve stranke enostavno razpadla. Kraljev čin torej ni bil naperjen proti parlamentarizmu in demokraciji, ampak je bil samo izhodišče iz težke in nevarne situacije. Kakor vojskovodja, ki se rajši umakne nego je definitivno poražen, je dal kralj povelje na umik s parlamentarne linije, ki je bila v jugoslovenski državi dejanski bojna linija.

Izvenparlamentarni režim je izvršil delo, ki vzbuja pozornost. Široke vrste naroda so pozdravile novo situacijo kot olajšanje. Nesposobni parlament ni lajal smernic za konsolidacijo, ampak je podžigal stare strasti in revidiral stare račune, katere bi bil narod v interesu splošnosti moral pozabiti.

Srečna misel, zgraditi programatska načela na temelju doslednega državnega in narodnega edinstva, je dala novemu režimu moralno moč in pravico, da nadaljuje Strossmayerjevo jugoslavensko koncepcijo. Zavest narodnega edinstva v nepolitičnih vrstah in kulturno-gospodarsko zbliževanje srbsko-hrvatskega naroda sta bili režimu dovoljna garancija, da ima unifikacijska reforma zdrave korenine.

Prememba državnega imena v duhu davnih hrvatskih zahtev, reforma državne uprave, okrepitev javne varnosti, ogromno delo na izenačenju zakonov — vse to je utrdilo zaupanje v dobre namene vlade in razpršilo med Slovenci in Hrvati predsodke o srbski hegemoniji. Ni pa še vse storjeno za likvidacijo takozvanega hrvatskega vprašanja. Še pred nekoliko leti bi bil današnji kompromis popolnoma razrešil jugoslovensko politično krizo. Današnji hrvatski maksimalizem, četudi nima več opore v takšnih pogreškah državne uprave, kakor po vojni, in tudi ne v takšnih gospodarskih neprilikah, ima vendar trdo življenje. Vlada čuti potrebo, da brezobzirno zatre vse separatistične tendence in ustvari objektivne politične in kulturne pogoje za temeljno spremembo v konservativnem plemenskem čustvovanju.

Izvenparlamentarna jugoslovenska vlada ni dozdaj izdala nobenega reakcijonarnega zakona. Skrb za napredek kmetijstva je bila — kakor je to iznesel ministrski predsednik v svojem novoletnem voščilu kralju — glavna skrb vlade. Gospodarsko politiko vlade je podprla tudi dobra žetev. Optimizma predsednika vlade o stanju državnih financ tudi referat ministra financ ni desavuiral. Fakt rastoče gospodarske in finančne stabilizacije lahko računamo v dobro vladni bilanci. Interes tujega kapitala za investicije v Jugoslaviji je tudi dobro znamenje. Vrsta modernih socijalnih zakonov, zakon o organizaciji finančne uprave, uradniški zakon, šolski in narodno-prosvetni zakon, organizacija javnega zdravstva — vse to je dalo državi novo notranjo obliko. Jugoslavija danes ni nova država samo po imenu. Tudi zunanja politika Jugoslavije lahko kaže na uspehe. Ratificirala je 60 pogodb, konvencij in protokolov, deloma takozvanih bilateralnih, deloma splošno mednarodnih. Jugoslovenska delegacija v Haagu je uspešno delala na ureditvi vojnih dolgov.

Gospodarski napredek, ki se iz tujine ne da tako dobro videti, ustvarja tudi boljše psihološko razpoloženje. Odlomek hrvatske inteligence, prepojene s frankovstvom, sicer ne neha manifestirati doma in v inozemstvu proti narodnemu edinstvu in se poslužuje tudi terorističnih gest, vendar pa je dejstvo, da naproti tej struji stoji trezna narodna hrvatska večina, ki je za aktivistično in mogočo politiko in proti politiki otročjega kričanja in užaljenosti.

Neki hrvatski list je nedavno prinesel to-le značilno izpoved politike bivše HSS: »Devet let smo vodili pacifistično politiko, ki je bila bojno razpoložena in napadalna samo proti Srbom«. Moral je priti izredni režim, da je potlačil ekspanzivno hrvatsko in srbsko megalomanijo in ustvaril Jugoslavijo. Unum necessarium Jugoslavije pa ostane, da bo ravno v inteligenci vseh treh plemen imela zavedne Jugoslovene. Politični problem Jugoslavije ne bo popolnoma rešen, dokler ne bo rešen psihološko-nacijonalni problem Jugoslovenov. Leto dni dela Živkovičeve vlade je bil za rešitev teh dveh problemov velikega pomena, ker je zemljo na znotraj politično pacificiralo. Jugoslovenska demokracija, za katero današnji režim pomeni zdravo politično lekcijo, bo potem lahko pristopila k reševanju nadaljnih konkretnih vprašanj moderne demokratične države, kakoršna hoče Jugoslavija biti.«

Molitve za srečen izid londonske konference

LONDON, 8. januarja. Priprave za veliko londonsko pomorsko razorožitveno konferenco so v polnem teku. Otvoritev bo izvršena z največjim sijajem. Kako veliko je zanimanje za konferenco, dokazuje dejstvo, da se po vsej Angliji čitajo maše za srečen izid konference.

Nadškof v Canterbury je izdal na škofe in podrejeno duhovščino pastirsko pismo, v katerem jih poziva, da naj pozovejo vernike k molitvam, da bi imela razorožitvena konferenca popoln uspeh. Nadškof naglaša obenem v pastirskem pismu, da je to najvažnejša konferenca na svetu od l. 1919. dalje in da bi človeštvo, ako se konferenca izjalovi, padlo zopet v nesrečno preteklost.

Predlog za bodočo tonažno razmerje med velesilami

PARIZ, 8. jan. V spomenici, v kateri je pojasnjeno stališče francoske vlade v vprašanju splošnega razoroženja in zlasti redukcija oboroževanja na morju, so izdelali francoski pomorski strokovnjaki osnovo, po kateri se proporčno določajo interesi vseh velesil. Ta elaborat bo predložen pomorski konferenci v Londonu, da ga vzame za podlago pri določitvi tonaže vojnih mornaric petih velikih pomorskih vlasti. Kakor poroča »Matin«, so upoštevali francoski pomorski strokovnjaki pri izdelavi tega načrta teritorijalni obseg in dolžino obale vsake posamezne države ter njeno trgovinsko in gospodarsko aktivnost na morju. Na tej podlagi so francoski pomorski strokovnjaki izdelali ključ, po katerem naj se proporčno določi višina tonaže za vsako posamezno državo. Razmerje po tem ključu bi bilo sledeče: Velika Britanija 10, Zedinjene države 4.2, Francija 3, Japonska 1.60 in Italija 1.

6 milijonov dolarjev za aerodrome

NEWYORK, 8. januarja. Med člane kongresa je bil razdeljen proračun vojnega ministrstva. Izdatki so napram lanskemu letu povišani za 6 milijonov dolarjev in sicer predvsem radi ureditve novih aerodromov. Proračun je zadel pri poslancih na zelo ostro kritiko. Efektivna moč armade letos ne bo povišana. Sedaj šteje vojska 12.000 oficirjev, 38.000 podoficirjev in 118.750 vojakov.

Napadalec žensk Kristl oddan sodišču.

Slikarskega pomočnika Josipa Kristla, ki je bil v soboto zvečer aretiran v svojem stanovanju, so včeraj konfrontirali z raznimi žrtvami njegovih napadov, ki ga pa menda v nobenem slučaju niso pripeljali do cilja. Skoro vse napadenke so v njem prepoznale napadalca, vendar pa Kristl taji vse izven slučaja gospe Edite C. Oddan je sodišču.

V navalu nervoznosti

je udaril 32letni pleskar M. K. po steklenici ter si pri tem porezal žile desne roke. Posledica je bila izguba velike množine krvi. Odpremili so ga v bolnico.

Težka železniška nesreča

PARIZ, 8. jan. V departmaju Constantine v Tuneziji je vlak, ki vozi na progi Tunis—Alžir, skočil na nekem mostu s tira. Most se je porušil, lokomotiva, poštni voz in dva potniška vozova so padli v prepad. Po prvih poročilih se je pri katastrofi smrtno ponesrečilo 12 potnikov, 20 pa jih je bilo težko ranjenih.

Razvoj Murske Sobote.

Metropola svobodnega Prekmurja, Murska Sobota, se v zadnjih letih zelo uspešno razvija. Postala je zares središče Slovenske Krajine, kar se pozna že po živahnem prometu, trgovini itd. Zelo razveseljiv je pa tudi razvoj v gradbenem oziru. Zgradile so se mnoge, posebno manjše stanovanjske hiše, tako da so nastali celi novi mestni deli, a bilo je dograjenih tudi nekaj večjih novih stavb, kakor Sokolski dom, Dijaški dom itd. Ker pa je pomanjkanje uradnih prostorov in tudi stanovanj še vedno zelo občutno, je sedaj sklenila mestna občina, da bo letos spomladi pričela graditi veliko in moderno osrednje uradno poslopje. V tej palači bodo nastanjeni razni državni in drugi uradi, a prostora bo najbrže tudi za osnovno šolo, vsaj za en njen del. Mimo tega se bo gradila letos tudi še Zdravstvena stavba. Ker bodo letos gradili tudi razni zasebniki, se obeta Murski Soboti izredno živahna gradbena sezona.

Krvav dogodek v Kamnici.

Na posestvu šolskih sester v Kamnici se je sinoči odigral krvav dogodek. V samostanu nameščeni hlapec Herman Lekš, ki je znan kot velik surovež in nasilnik, se je sprl z 68letnim viničarjem Franjom Ruprihom. Tekom prepira je Herman Lekš pograbil za nož ter zabodel starčka Rupriha v desno sence ter v levo prsno stran. Napadeni je pri padcu dobil tudi kontuzije na prsnem košu. Na krvavo pozorišče so na poziv razburjenih šolskih sester prispeli takoj orožniki, ki so suroveža uklenili ter po ugotovitvi dejanskega stanja izročili v zapore okrožnega sodišča, dočim je rešilni avto težkoranjenega starčka odpremil v bolnico. Stanje Rupriha je silno resno.

Nezgoda pri delu.

Pri sekanju mesa se je vsekal v levo roko 17letni mesarski pomočnik Roman Brezočnik ter se precej občutno ranil. Prvo pomoč so mu nudili na rešilni postaji.

»Skrbna« žena.

»Moj mož je strašno nereden človek. Vedno izgubi gumbe na svojih oblekah.«

»No, najbrže so slabo prišiti.«

»Imaš prav, šivati tudi ne zna v redu.«

Šoferski izpiti na Dunaju

ZAHTEVA PO TELESNI IN DUŠEVNI POPOLNOSTI — IZPITNI RED.

V zadnjih dneh preteklega leta so se vršili usposobljenostni izpiti za vožnjo z motocikli pred posebno komisijo v Mariboru, dočim ni bilo doslej vezano šofiranje enotirnih motornih vozil na poseben izpit in se je ta zahteva uveljavljala edinole za dvotirna vozila. Razumljivo je, da je bila taka uredba na mestu in želeti bi bilo, da bi bili slični izpiti z ozirom na naše krajevne in cestne razmere primerno strogi in sicer za eno- in dvotirna vozila, saj je od šoferjeve zmožnosti odvisen dobrobit vozila samega, lastnega zdravja kakor tudi zdravja onih, ki se z njim vozijo in ne v manjši meri vseh ljudi in vozil, ki jih srečuje, oziroma prehiteva; vse to seveda le tedaj, ako ne uničuje sadov šoferjeve zmožnosti nedisciplina pešcev in voznikov.

Zanimivo je dejstvo, da je strogost takih izpitov v raznih državah precej različna in je n. pr. jako poučen izpitni red, ki ga danes uporablja za izpitnike-šoferje Dunaj. Ti izpiti se ne tičejo le telesnih sposobnosti, pač pa segajo, z ozirom na kolosalni avtomobilski promet v milijonskem mestu, globoko v duševne zmožnosti kandidata-šoferja. Psihotehnika igra pri teh usposobljenostnih preizkušnjah kar največjo vlogo in je zahteva po zadostnih duševnih zmožnostih utemeljena z ozirom na mnogostranske nevarnosti, ki so v objektivnem in subjektivnem smislu združene s šofiranjem pri velemestnem prometu.

Značilne so naslednje točke tega psihološkega izpita:

Dvajset kandidatov sedi v četverovoglati sobi, vsak za svojo mizo. Vsakdo ima pred seboj kos papirja, ki predstavlja tloris sobe in je vsak papir razdeljen na štiri enake četverokote. Šestnajstkrat zaporedoma se začuje električni zvonec iz raznih točk sobe in mora kandidat s svinčnikom zaznamovati na papirju kvadrat, iz kojega je v sobi začul zvonenje. Papirje pregleda izpraševalec v svrho presoje sluha z ozirom na pravilno označbo smeri.

Takoj potem dobe kandidati v roko drug papir, na katerem so tesno drugo ob drugem brez vsakega reda napisana dvoštevilna števila in sicer v 16 vrstah po 30 številk. Izpraševatelj imenuje n. pr. številko 8, na kar morajo kandidati v 2 minutah prečrtati vse osmice v vsaki vrsti; napisati na robu, kolikokrat se nahaja število 8 v vsaki vrsti, a morajo istočasno v posebni razpredelnici označevati smeri zvonenja električnih zvoncev, ki se tudi v času računanja oglašajo iz raznih strani sobe. Ta vrsta izpita služi v presojo istočasnega delovanja sluha in vida. .

Kandidati dobe nato v roke sliko, ki kaže celo vrsto prav različnega orodja, a ima vsako orodje konstrukcijsko napako. V kratko določenem roku morajo najti napake in s tem dokazati, da so vsaj do gotove mere tehnično izobraženi. V sobi stoji nadalje enostaven aparat; iz odprtine zgoraj pada navpično palica na spodnjo odprtino in je razdalja med odprtinama razdeljena na centimetre po-tom meterskega merila, a se padec palice da zadržati potom posebnega vzvoda. Palica pade 20 krat in jo mora kandidat potom vzvoda vsakikrat ustaviti. Enakomernost ustavitve, v isti višini, izraža harmonijo med reakcijo vida, živčevja in mišičja in jamči za šoferjevo zanesljivost.

Vonj se preizkusa ob šesterih tekočinah, terpentinu, alkoholu, bencinu, bencolu, petroleju in vodi, razlikovanje teže izkaže bodoči šofer v tem, da postavi v pravi red osem svinčenih predmetov, ki se v teži medsebojno le malo razlikujejo, a v svrho dokaza, da razlikuje barve, napiše kandidat s šestnajstimi raznobarvnimi svinčniki ime barve vsakega svinčnika.

Zadnjo točko tega izpita predstavlja šofiranje na papirju. Pred šoferjem se nahaja valj, ki je na njem pripet načrt mesta in ki se enakomerno električnim potem suče okoli svoje osi; mestnega načrta se dotika svinčnik, ki ga premika mehanizem, združen z volanom. Kandidat mora v 20 minutah prevoziti predpisano progo v mestu, a mora pri tem paziti, da se ne dotakne s svinčnikom roba ulice, ki je komaj nekaj milimetrov široka, da se izogne vsem prometnim oviram, ki jih naznači izpraševatelj, da ne zajde v kako zagato in da označi s pritiskom na različne gumbe, da je čul in videl razna zvočna, svetlobna in barvna znamenja, ki se pojavljajo po volji izpraševalčevi.

Šele po prestanem takem izpitu pride izprašanec k zdravniški preiskavi, ki ga usposobi za šoferja v mestu, ako v nadaljnem izpitu pokaže svojo sposobnost tudi v praktični vožnji.

Izkušnja zadnjega časa uči, da povzročajo tako usposobljeni šoferji samo izginjajoči odstotek nezgod, a da gredo vse druge nezgode na rovaš činiteljev, ki nisо v zvezi z njihovo osebo.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 8. januarja. Zaprto.
Četrtek, 9. januarja ob 20. uri »Orlov«, ab. B. Kuponi.
Petek, 10. januarja. Zaprto.
Sobota, 11. januarja ob 20. uri »Morala gospe Dulske«. Delavska predstava. Znižane cene.
Nedelja, 12. januarja ob 15. uri »Gostovanje ljubljanskega baleta. — Program za deco. — Ob 20. uri »Gostovanje ljubljanskega baleta«. Elitni program.

Celjsko gledališče.

Nedelja, 12. januarja ob 16. uri »Radikalna kura«. — Ob 20. uri »Orlov«. **Gostovanje Mariborčanov.**

Balet ljubljanske opere. V nedeljo, 12. tm. se bo vršilo v mariborskem gledališču gostovanje ljubljanskega baleta, ki je znan po svoji izvrstni kvaliteti. Zlasti omenjamo zelo dobro primabalerino gospodično Erno Moharjevo in sijajnega plesnega mojstra gospoda Golovina. Popoldanska vprizoritev je namenjena otrokom in veljajo dramske cene, dočim prinaša večerna vprizoritev eliten program za odrasle in veljajo operetne cene ter bloki.

Koncert Nagačevski—Ilnicki.

Pianistinja profesorica Nina Ilnicka bo nastopila s 4 solotočkami in sicer: Rubinstein: »Poloneza«, Weber-Tausig: »Poziv k plesu«, Liszt-Bussoni: »La Campanella« in Wagner-Liszt: »Tannhäuser« uvertura. Prav posebno moramo podčrtati »Campanello«, katero igra umetnica nedosegljivo in s katero je vedno briljirala, kjerkoli jo je igrala. Profesor Nikola Nagačevski nam bo s svojim sijajnim tenorjem zapel arijo iz opere »Sadko« od Rimski-Korsakova ter po eno arijo iz oper »Onjegin« in »La Boheme«, poleg tega pa še Donizettijev »L'elisire d' amore«, Bizetove »Ribiče biserov« in Griegov »San«. Vse pevske komade spremlja na klavirju Nina Ilnicka. Za koncert je stavila naša domača renomirana tvrdka Jos. Brandl na razpolago popolnoma nov odličen koncertni klavir lastnega izdelka.

Strokovni tečaj za sobne slikarje in slikarje napisov.

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi v februarju enomesečni tečaj za sobne slikarje in slikarje napisov. Tečaj bo celodneven in se bo vršil v Ljubljani. Namen pouka bo: 1. Splošna vzgoja sodobnega okusa pri sestavljanju in prenašanju vzorcev. 2. Spoznavanje glavnih smernic pri sestavi učinkovitega besedila za napisne table in reklamo in izpopolnitev praktičnega znanja pri izdelovanju takih napisov v materijalu. Pouk bo teoretičen in praktičen. V tečaj se sprejemajo predvsem mojstri, samo izjemoma, kolikor bo dopuščal prostor, tudi starejši pomočniki iz okoliša Dravske banovine. Prijave je poslati najkasneje do 20. januarja neposredno na naslov: »Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani«. Podrobnejša pojasnila dobe prijavljenci pismeno ali ustmeno v zborničnem uradu.

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Razno z Murskega polja.

Kakor drugod, se tudi pri nas zadnji čas zopet pogostejše pojavljajo nepozvani gostje. Tako so v noči na Silvestrovo vlomili v blagajno kolodvora v Bučečovcih. Bili so pa zelo nespretni: odnesli so samo kovan drobiž, dočim so v posebni kuverti spravljene bankovce — ki jih ni bilo malo — prezrli. Še isto noč so najbrže ravno ti uzmoviči strašili tudi po Murskih zasadih in drugod, pa tudi tam niso imeli posebne sreče.

V Ljutomeru je v pondeljek 6. tm. imelo občni zbor tamošnje Kasaško društvo, ki je znano po svojih vsakoletnih velikih konjskih dirkah na Cvenu.

V zdravilišču Radenci bodo po zaslugi neumorno delavnega župana g. Jak. Zemljiča in ravnatelja zdravilišča g. Janžeka na spomlad pričeli z gradnjo velike moderne nove šole. Prihodnjo jesen se bo v njej že pričel pouk.

Tovarno za sadne konserve namerava zgraditi v Radencih mariborski trgovec Göttlich. Kupil je že tamkaj zemljišče za poslopje. Za tamošnje kraje, kjer je sadjarstvo zelo razvito, bo to nedvomno velikega pomena.

Med Ljutomerom in Gornjo Radgono se še vedno vrši tiha vojna za sresko načelništvo. Obe mestni občini bi hoteli biti sedež načelstva in licitirata navzgor glede prispevanja k skupnim stroškom. Ni pa verjetno, da bi prišlo do kake spremembe.

Novosti pri Treh ribnikih.

Pretekli teden je mestno električno podjetje napeljalo električno razsvetljavo od mestnega parka še naprej do Treh ribnikov, tako, da je ob večerih že razsvetljena cesta v Krčevini do gornjega ribnika in tudi gostilna pri Treh ribnikih ima električno luč. Ta teden pa bodo vpeljali električno luč tudi v paviljon pri ribniku in tako se bodo mogli Mariborčani morda kmalu tudi ob večerih drsati na velikem ribniku, seve, če bo vzdržala zima. V paviljonu samem pa so končno preuredili en prostor za stanovanje, kjer že prebiva hišnik paviljona z rodbino. Sedaj vlada okrog paviljona tudi red.

Kupite »Nedeljo«!

Ko je šel Jezus v tempelj, je našel tam sejmarje. Vzel je bič in izgnal jih je iz hiše svojega očeta. Isto bi bilo potrebno tudi danes v naši frančiškanski cerkvi. Ako greš v nedeljo k maši, moraš nehote posvetiti vsaj pol svoje pozornosti klicem, ki se slišijo v cerkev: »Kupite »Nedeljo«! Samo en dinar!« Tako kričijo fantički, ki prodajajo »Nedeljo« pred cerkvenimi vrati. Včasih se pa ti prodajalci sprejo, večkrat zabava vernike tudi prešern smeh, ki buči po cerkvi, tako, da se človeku včasih zdi, da je v menažeriji. Kako naj potem posveti vse svoje misli Bogu? Ako je Jezus pregnal sejmarje iz starodavnih templjev, potem tudi pred našimi cerkvami ni umestno prodajanje in kričanje.

Davčna uprava v Mariboru

razglaša: Vsi delodajalci, ki jim ni treba pobirati uslužbenskega davka v znamkah, torej oni, ki zaposlujejo mesečno povprečno nad 20 zaposlencev, se morajo po členu 100 pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih z dne 8. II. 1928 prijaviti do dne 25. januarja 1930 davčni upravi, sicer se uporabi proti njim najvišja kazen po členu 138. Tekom meseca januarja pa morajo delodajalci, ki zaposlujejo mesečno povprečno do 20 uslužbencev in plačujejo uslužbenski davek v davčnih znamkah, predložiti davčne knjižice na vpogled davčni upravi. Še neizrabljene davčne knjižice se ob tej priliki delodajalcem po pregledu vrnejo.

Ljudska univerza v Studencih.

Jutri, v četrtek, 9. tm. ob 7. zvečer, bo v prostorih nekdanjega kina pri Senici predaval g. dr. Travner o čarovništvu. Vstop prost.

V velikih kolonah

se pomikajo od zore do mraka mestni vozovi, ki odvažajo — še predno zapade nov sneg — očrnele, ledene kupe z mariborskih ulic v — Dravo. Dočim so lansko leto grmadili to nesnago na Pristanu, kjer se do maja ni raztopil, mečejo letos ves sneg sproti v Dravo, kar radi lepega dovoza ni zamudno ter ustreza svojemu namenu.

Nagajivi tiskarski škrat

je zagrešil v naši včerajšnji notici »Zanimiva odredba«, ki govori o prepovedi preklinjanja in nespodobnega obnašanja na javnih prostorih v Ptuju, zelo nerodno pogreško. Iz »zelo umestne odredbe« je napravil »zelo smešno odredbo«, kar so naši čitatelji gotovo sami takoj uvideli.

Utopljenko iz Drave potegnili

so 6. tm. zvečer v občini Stojnci, župniji Sv. Marko niže Ptuja. Glasom uradnega poročila župnega urada je truplo že v stanju razpadanja. Gre za gospodično ali gospo s kratkim krilom, nizkimi čevlji in bluzo, kakor se rabi v avtomobilu. Na levi roki je zlat prstan. Župni urad sluti, da gre za utopljenko iz Maribora, o katere samomorilnem skoku z mosta v Dravo je bilo čitati pred mesecem dni. Morda je to 22letna skladiščarka v Hutterjevi tovarni Lina Majhen, ki je 7. dec. z državnega mosta skočila v Dravo.

Požar po plesni zabavi.

Gostilničar Vrhovčak v Pušencih pri Ormožu je imel, kakor običajno vsako leto tudi letos na Novega leta dan domače plesno zabavo. Ko so krog 2. ponoči odšli že skoro zadnji gostje in so v gostilni že pospravljali, je naenkrat izbruhnil ogenj v gospodarskem delu poslopja. Ker vode ni bilo v zadostni meri, je bilo delo gasilcev močno otežkočeno in je škoda velika. Ali je ogenj nastal radi hudobije ali radi nerodnosti kakega kadilca, se še ne ve.

2671
Ljudska samopomoč v Mariboru!
sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ Din 58.000·— na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo

Učiteljsko društvo za mesto Maribor

zboruje dne 10. januarja ob 8. dop. v III. deški osnovni šoli na Ruški cesti. Poleg organizatoričnih zadev je na dnevnem redu zelo zanimivo predavanje vseuč. prof. dr. Ozvalda »Poizkus zaključne sodbe o »novi« šoli«. Udeležba za člane obvezna, vabijo se tudi nečlani. — Odbor.

Svinjski sejem v Mariboru.

Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 3. tm. v Mariboru, so bile pripeljane 103 svinje, prodanih pa je bilo 85 glav. Cene so bile sledeče: 7—9 tednov stari prašiči 125—200 Din, 3—4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450—500, 8—10 mesecev 550—850, 1 leto stari 1000—1300, 1 kg žive teže 10—12.50, 1 kg mrtve teže 17—18 Din.

Občni zbor Udruženja rezervnih oficira i ratnika,

pododbor Maribor se bo vršil 12. januarja v hotelu »Pri Zamorcu« ob 10. predpoldne. Udeležba za člane je obvezna. 48

Pri zastajajoči telesni potrebi,
napetem trebuhu, odvečni želodčni kislini, glavobolu, razdražljivosti, tesnobnem počutku, splošni slabosti, utrujenosti, odvaja zelo mila naravna »**Franz Josefova**« grenčica, v želodcu in črevesu nabrane zaostanke prebave in prepreči v mnogih slučajih, da se ne pojavi vnetje slepiča. Najznamenitejši zdravniki tega stoletja so se posluževali »**Franz Josefove**« **vode** pri možeh, ženah in otrocih z največjim uspehom. »**Franz Josefova**« **voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. I

Družabni večer Glasbene Matice.

Odbor Glasbene Matice javlja, da priredi, kakor lani, tudi letos svoj družabni večer in sicer v soboto 11. tm. ob 8. zvečer v dvorani hotela Orel na desni strani. Vsi prijatelji glasbe so srčno dobrodošli. Vstopnine ne bo.

Podoficirsko podporno društvo v Mariboru

priredi dne 8. februarja veliki podoficirski ples pod pokroviteljstvom komandanta mesta generalštabnega brigadnega generala g. Živka Stanisavljeviča v dvorani »Narodnega doma«. Ker je čisti dobiček namenjen zgolj v dobrodelne svrhe, se slavno občinstvo vljudno naproša za naklonjenost. 44

V deželi pogubnih fetišev in čarobnikov

KAJ PRIPOVEDUJE ANGLEŠKA RAZISKOVALKA LADY MILLS O SVOJI AFRIŠKI EKSPEDICIJI?

Lady Dorothy Mills, sloveča angleška raziskovalka, je objavila nedavno članek v raznih angleških in kontinentalnih listih o svoji zadnji afriški znanstveni ekspediciji v zaledju francoske in portugalske Gvineje na zapadni obali Afrike.

Skusila sem — pripoveduje med drugim — dobiti od domačinov čim največ idolov ali fetišev. Prebivalci portugalske Nove Gvineje, ki se jo smatra za divje, popolnoma necivilizirano ozemlje, posnemajo v zadnjem času vedno bolj belce, in tekom zadnjih let se je socialni in gospodarski položaj domačinov znatno izboljšal. Velik del zemlje je dobro obdelan, nove ceste in poti vodijo naravnost skozi pragozd. Zemlja je izredno plodna, polna nepopisnih naravnih lepot. Prebivalstvo je res še primitivno in zaostalo, dasi so domačini pristopni za reforme. Njihova kulturna zaostalost se še najbolj izraža v oboževanju lesenih idolov, ki pričajo o najprimitivnejši stopnji poganstva. V krajih, kamor ne seže moč belih gospodarjev in kjer domačini niso islamske veroizpovedi, so še verno ohranjeni prastari poganski običaji in obredi, popolnoma po tradiciji. Ta religija obstoja v glavnem v oboževanju neživih predmetov. Ti fetiši, kakor jih imenujejo, so večinoma surovo izdelani leseni kipi, kakršne ima vsaka rodbina domačinov. To je njihov »domači« duh, domače božanstvo, ki ga domačin čuva kakor zenico svojega očesa v trdni veri, da ta fetiš odloča o njegovi usodi. V težkih časih se cela družina obrača do tišnega fetiša, proseč pomoči, v srečnih časih pa se prinašajo »bogu« zahvalne žrtve. Hotela sem — pravi lady Mills — sestaviti čim popolnejšo zbirko fetišev, pa ni bilo lahko. Velikokrat sem ponujala bajne svote, da kupim fetiš, a srečni lastnik ga ni hotel prodati. Zato je moja zbirka bolj plod slučajev in pustolovščin. Nekoč sem po dolgih pogajanjih vendarle dobila fetiš, a ne za denar, ampak za zaponko brez vrednosti, ki sem jo imela slučajno pri sebi. Drugič mi je moj sluga, domačin, hotel napraviti uslugo in je ukradel impozanten fetiš, ki ga lastnik nikakor ni hotel prodati. Prebivalstvo trdno veruje in tudi vaški čarovniki in zdravniki pravijo, da ukradeni fetiš donaša tatu težke nesreče. Jaz sem to le deloma izkusila. Eno edino noč je bil fetiš v mojem šotoru, in celo noč se je plazil krog šotora gladni leopard, dež je lil kakor iz škafa, naposled pa so navalili na nas moskiti, kakor da je sodni dan. Takoj zjutraj sem vrnila ukradeno blago, in ni mnogo manjkalo, pa bi bila tudi jaz postala praznoverna. Vsled praznovernosti domačinov in prepotence vaških čarovnikov sem nekolikokrat prišla v zelo neprijetne položaje. Taki čarovniki so opasne prikazni: napol zdravniki, napol duhovniki — imajo na svojo okolico silen, naravnost neverjeten upliv, ker so povečini pametnejši nego sovaščani in imajo močno voljo. Ako tak čarovnik koga prekolne in mu reče, da mora umreti, tak človek v večini slučajev res podleže tej sugestiji. Nesrečnik je prepričan, da mu ni rešitve, za vedno ga mine življenska volja in energija, in zruši se na zemljo, da umre. Nekoč sem srečala takega človeka, ki ga je morila ta mora: čarovnikovo prokletstvo. Zasmilil se mi je in hotela sem ga rešiti. Dala sem mu čašo whiskyja, ki ga ni poznal, in ga prepričevala, da je to »močnejše zdravilo«, ki bo uničilo kletvo in mu rešilo življenje. In res! Domačin je takoj ozdravel, mora je zginila, in zopet se je veselil življenja, prepričan, da mu zdaj ne bo treba tako kmalu umreti. Veselila sem se uspeha svojega zdravljenja, toda skoro bi ga bilo drago plačala. Čarovnik je noč in dan koval osveto, ker sem rešila njegovo žrtev. Nekolikokrat je poskušal me zastrupiti, 1 enkrat bi mu bilo skoro uspelo. Bila sem srečna, ko smo se odmaknili od sela, kjer je vladal ta nevarni gospod.

Ker smo že pri strupih, še nekaj: Nekateri domačini se izvrstno razumejo v toksikologiji in poznajo — zdi se — celo vrsto strašnih strupov, o kojih naša znanost niti pojma nima. Mnogo slučajev, ko ljudje v onih krajih umrejo v zagonetnih okolščinah, je pripisati učinku takih strupov.

Enega izmed najlepših fetišev, ki krase mojo zbirko, mi je daroval belec, ki je postal »črn«. Bil je to nekoč krščanski misijonar, ki se je zaljubil v črnko in slekel svečeniško suknjo, da živi z izbranko svojega srca in z njo rodi deco. Živi popolnoma kot ostali domačini, ki ga ljubijo in spoštujejo kot očeta in poglavarja. Podoben slučaj sem našla v francoski Gvineji. Tudi tam je belec šel med domačince in si pridobil sčasoma tak upliv, da so ga primerjali s polkovnikom Lawrencejem, »nekronanim kraljem Arabije«. Tudi ta človek je prišel v Afriko kot misijonar in je storil morda več za krščanstvo in civilizacijo, nego 10 pravih misijonarjev. Ta »beli oče« — kakor ga zovejo domačini — ima črno ženo in črnobelo deco.

Tekom cele ekspedicije nam je parkrat grozila smrtna nevarnost, a ne od domačinov, ampak od elementarnih neprilik. Nekoč so domačini zažgali gozd, da bi se ubranili pred kobilicami, in mi, ki nismo vedeli, za kaj gre, smo komaj odnesli pete iz gorečega gozda.

Zanimiva najdba na južnem tečaju

AMUNDSENOVO PISMO IZ L. 1912.

Nešteto raziskovalcev in učenjakov sta že zvabili arktida in antarktida v svoja območja. Vsaka ekspedicija razkrije kako skrivnost polarnih krajev. Tako je — kakor znano — pred tedni Amerikanec Byrd preletel v avijonu južni tečaj. Severnega je — prvi izmed smrtnikov — preletel že pred 3 leti. Byrdovi antarktični ekspediciji pripada tudi takozvana geološka skupina, ki pod vodstvom prof. Goulda popolnoma samostojno vrši znanstvena raziskovanja. Pred nekaj časom je ta skupina našla zanimiv dokument. Na področju Axel Heilbergovega ledovja, v območju pogorja kraljice Maud, je — kakor poroča londonski »Times« — geološka skupina zapazila čudno kamnito gomilo, ki ni mogla biti naravna, ampak so jo morale napraviti človeške roke. Mislili so najprej, da je to grob kakšnega polarnega raziskovalca, ki je tam ponesrečil. Ko pa so odstranili nekaj kam nov od vrha, so našli veliko pločevinasto škatljo, v njej pa dva zavoja žigic in kovinasti valjak. Ko so ga otvorili, so našli v njem dokument, pisan v norveškem jeziku. Pismo se glasi:

Med 14. in 16. dec. 1911 smo obkrožili južni tečaj. Lahko potrdimo, da Viktorijina zemlja na 86. stopinji južne širine ni v zvezi z zemljo kralja Edvarda VII., ki je znatno manjša. V ostalem se zdi, da se zemlja kraljice Viktorije nadaljuje na jugovzhodu z veliko gorsko verigo. Vrhovi teh gorá se vidijo do 88. stopinje širine, verjetno pa se raztezajo v isti smeri še mnogo dalje v antarktični kontinent. Mi smo na tem mestu za časa povratka z južnega tečaja obstali, da se odpočijemo. Zalog imamo za 60 dni, dvoje sani in 11 psov. Vse v redu. — Roald Amundsen.

Ako primerjamo te podatke z onimi, ki jih je Amundsen objavil v svoji knjigi »Osvajanje južnega pola«, kjer so opisana vsa taborišča na potu do cilja, najdemo v knjigi pisano, da je bil Amundsen 15. nov. 1911 s svojimi tovariši pod imenovanim ledenikom, na 85. stopinj južne zemljopisne širine. Na povratku je prišla ekspedicija do tega taborišča 8. jan. 1912. Oba datuma se torej ne strinjata. Možno je dvoje: ali se je v Gouldovem radiogramu vrinila kakšna pogreška, ali pa se je Amundsen sam zmotil v datumu, kar ni nemogoče. Dne 6. januarja je bil Amundsen s tovariši v takozvanem »taborišču gladu« 3220 m visoko. Dva dni pozneje pa je zapisano v dnevniku, da so zgradili »stonemana« (človeka iz kamna), kar se je verjetno nanašalo na to gomilo. Amundsen je razven žigic in pisma vložil v gomilo tudi 17 l petroleja, ki je pa tekom let izhlapel.

Kraljica lepote v samostanu

Marija Terezija Bidal, ki je bila l. 1928 v Galvestonu izvoljena za mehiško kraljico lepote, odhaja v samostan. Odločila se je za ta korak vsled nesrečnih družinskih razmer. Ona je, kakor znano, nedavno ustrelila svojega moža, generala Bidala, ko je zvedela, da ima še eno zakonito ženo, ki je vložila proti njej tožbo radi dvoženstva. Sodišče je upoštevalo razburjenje lepe Terezije kot olajševalno okolnost in jo oprostilo vsake krivde. Že za časa preiskave je izjavila, da se ne bo več poročila in da pojde v samostan, ako bo pred sodiščem oproščena. Svojo obljubo hoče sedaj tudi izpolniti in postati nuna.

Tudi rekord

Svet je bogatejši zopet za en rekord. V neki vasi v Vogezih je namreč Antoine Lenuzza igral nepretrgoma 30 ur na violino. S tem je potolkel lanski rekord nekega dunajskega violinista za celih 6 ur. Ko je Lenuzza po 30 urah odložil lok, je odigral nič manj kot 6000 komadov. Vzradoščen, da je priboril Franciji nov rekord, je vzel končno instrument še enkrat v roke in zasviral še marzeljezo.

Odisejada vojnega ujetnika

V Györ na Madžarskem je prispel te dni vojni ujetnik Kohn, ki je bil dozdaj v ujetništvu v Rusiji. Delal je v Sibiriji v svinčenih rudnikih. Ker je bil zasačen na poskušanem begu, je bil obsojen na več let prisilnega dela. Končno mu je skupno s 15 Nemci in še nekim Madžarom uspelo pobegniti. Hodili so peš od maja lanskega leta od Irkutska pa do Berlina. Odtam ga je odpremilo v domovino madžarsko poslaništvo.

Trocki veruje v možnost povratka carstva?

Nemški zgodovinar Emil Ludwig je imel razgovor z Levom Trockim. Trocki mu je izjavil, da ne smatra za izključeno, da se bo v Rusiji zopet pojavil car na prestolu. Tudi smatra, da so borzni polomi v Newyorku uvertira za preplavljenje Evrope z ameriškim blagom. Sestanku Macdonalda in Hooverja ne pripisuje Trocki pacifistični značaj, ampak je mnenja, da je bila ob tej priliki dogovorjena baza recipročnih garancij za slučaj nove vojne.

3 milijone kilogramov tobaka

je od lanske žetve kupila državna uprava samo v Hercegovini. To je le mali del kvantuma, ki so ga dale lani Dalmacija, Bosna, Črna Gora in Hercegovina.

Ponesrečena avijona

družbe Fox-Film iz Hollywooda so zapazili 4. tm. hidroavijoni na dnu morja, 300 m daleč od obale Kalifornije. Potapljači so poskušali priti do njih, pa se jim doslej še ni posrečilo.

Moderna služkinja.

Gospodinja novi služkinji:

»Mi zajtrkujemo ob 8. zjutraj.

»Lepo milostiva. Toda, če bi še ne bila pripravljena, prosim, ne čakajte na me!«

Vzrok za samomor.

»V sosedni hiši je hotel nekdo včeraj skočiti skozi okno.«

»Ali je bil poročen?«

»Ne!«

»Zakaj pa je potem hotel skočiti skozi okno.«

Sreča ranjenca.

Ranjenec (ko je prišel k zavesti): »Kje sem sedaj? Kaj se je zgodilo?«

»Povozil vas je avto in sedaj ste v hiši svoje tašče. Lahko govorite o posebni sreči.«

»Zakaj, ali je morda odpotovala?«

Sport

Začetek nogometnih prvenstvenih tekmovanj v mariborskem okrožju.

Ker se letos začno tekme za državno prvenstvo že 15. maja, morajo biti prvenstvene tekme v Sloveniji in po vseh podsavezih končane do dne 10. maja. V mariborskem okrožju bodo prvenstvene tekme začele v začetku meseca marca. Mariborski medklubski odbor bo na svoji seji drugi teden izžrebal termine.

Jugoslavija—Grčija.

Koncem januarja se odigra v Atenah meddržavna nogometna tekma Jugoslavija—Grčija za balkanski cup. Na včerajšnji seji J. N. S. bi se moralo definitivno določiti našo moštvo, toda savezni kapitan dr. Pandakovič tega ni mogel izvršiti, ker nekateri podsavezi odklanjajo sodelovanje.

Češkoslovaška—Anglija.

Angleški Football Association je povabil češkoslovaški savez, da odigra v aprilu 1930 v Londonu prvo meddržavno nogometno tekmo.

Male sportne vesti.

Praška Sparta je porazila v Frankfurtu Fußball Sport-Verein v razmerju 3:2 (2:0). — Svetovni prvak v hockeyu na ledu F. C. Toronto iz Kanade je odigral na Dunaju več tekem. Proti Eislaufvereinu je zmagal 6:1; proti LTC Praha pa 15:0. — Karl Koželuh je bil povabljen v Pariz, da sodeluje pri prvenstvu teniških profesijonalcev. Pri umetnem drsanju za prvenstvo Avstrije na Dunaju si je tudi letos priborila naslov prvaka gdč. Fritzi Burger. — V Parizu je premagal Francoz Borotra Amerikanca Tilden 6:4, 6:2, 4:6, 6:1. — Meddržavna nogometna tekma Češkoslovaška—Belgija se letos odigra v Lüttichu.

Radio v službi češkoslovaške policije

Bratislavska kriminalna policija uporablja že delj časa za razpošiljanje okrožnic policijskim organom v raznih krajih Slovaške poštni radio, ki je v policijski direkciji. Del osobja je izšolan v to svrho v radiotelegrafiji. Sedaj hočejo isto upeljati tudi v Pragi za Češko. Uvesti hočejo radio tudi v mednarodni kriminalni službi. Policijska radiofonija je velikega pomena za naglo informiranje policijskih organov o raznih dogodkih v kriminalni službi.

400.000 dolarjev za obljubo zakona

Porotno sodišče v Detroitu je obsodilo nekega bogatega spekulanta na 400.000 dolarjev odškodnine nevesti, kateri je obljubil zakon, a ni držal svoje besede. To je gotovo najvišja odškodnina, ki je bila kdaj priznana zapeljanemu dekletu. Seveda pa je treba pomisliti, da je bilo med porotniki nič manj kot 8 žensk.

Turčija gradi avtomobilske ceste.

Kakor na vseh poljih narodnega gospodarstva, napreduje nova Turčija tudi v povzdigi avtomobilizma in je predvidela velike svote za izgradnjo modernih avtomobilskih cest. 30.000 delavcev gradi te nove ceste.

Za eno sliko — 20 milijonov dinarjev.

John Rockefeller je kupil na dražbi sliko »Na križu« od Pierra della Francesca za 400.000 dolarjev (nad 20 milijonov dinarjev). To je najvišja cena, kar jih je bilo doslej v Ameriki plačanih za sliko.

Staljin — častni pisatelj.

Ob priliki Staljinove petdesetletnice je imela osrednja uprava zveze sovjetskih pisateljev sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se da Staljinu naslov častnega pisatelja.

S prerezanim vratom — 18 km daleč peš.

V bolnici v Bekecsabi se je 2. tm. zjutraj pojavil kmet Janos Segele, ki si je v samomorilnem namenu z britvo prerezal vrat in tako težko ranjen šel iz svoje vasi 18 km daleč peš v bolnico. Ko so ga pripeljali v operacijsko dvorano, se je zgrudil in umrl.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 254

Sorodniki so z veseljem sprejeli ponudeno jim prostost, ker jih je mikala radovednost, kakšen da je čudni brup, ki razburja vse mesto, in zakaj da so na dan doževe poroke z Adrijo srečavali preteče tolpe, ki so kričale:

»Altieri! Altieri!«

Nato je Leonora odšla v spremstvu dveh služabnikov proti Dandolovi hiši.

Pred hišnimi vrati je odslovila služabnika, ki sta se vrnila v palačo Altieri.

Na pragu hiše je srečala starega Filipa, ki je plašno poslušal oddaljeni bojni trušč.

»Vi, gospa!« je vzkliknil starec in sklenil roke.

»Da, jaz . . . Ali mi lahko daš ključ sobe, kjer sem prebivala kot dekle?«

»Kako morete vprašati.«

»Moram,« je dejala ona z usmevom, ki je bil sicer miren, a je vendar razodeval njene strašne misli. »Moram, kajpada; saj hiša ni več naša.«

Nekaj časa je gledal okrog sebe, kakor da si hoče nasiliti oči z okvirjem nekdanje svoje sreče.

Starec je pač razumel, da se vrši v duši njegove gospe nekaj nenavadnega, svečanega.

Gledal jo je plaho, rekel pa ni ničesar.

Videl je, kako je šla počasi po lesenih stopnicah in se izgubila v polmraku kakor prikazen.

Stari Filipo je nagubal čelo in začel naporno premišljati, primerjati in ugibati, kakšen bo konec obupa, ki ga je čital na Leonorinem obrazu.

Mahoma pa je vzkliknil, kakor da mu je prišlo na um.

»Naj se zgodi, kar se hoče!« je zamrmral. »Toda on edini more . . .«

In začel je teči proti veliki cedri na sredi vrta, kolikor so mu dale noge.

Deset minut nato se je vrnil, vlekoč za sabo starega dožu Kandiana, ki ga je bil spravil iz zatišja, kamor ga je skril Roland za današnji dan.

Peljal ga je v obednico.

»Počakajte me tu, visokost,« je dejal.

Slepec je brezbrižno ubogal vse, kar so mu veleli.

Stari Filipo je stekel po stopnicah navzgor.

Potrkal je na Leonorina vrata in zaklical iz previdnosti:

»Jaz sem, gospa!

Leonora je prišla odpret.

»Kaj hočeš?« je vprašala prijazno.

Obenem je skrila majlino stekleničico v nedrije.

Ta kretnja ni ušla pozornosti starega sluge.

Začel je trepetati.

»Ravno tega sem se bal!« je mislil sam pri sebi.

»Kaj hočeš?« je vprašala Leonora vnovič, prijazno kakor prej.

»Gospa! Gospa! Zakaj ste se oblekli v dekliško obleko!« je vzkliknil starček in sklenil roke.

»Ali te to vznemirja? . . . Kar tako prišlo mi je ravno na um . . .«

»Oh, gospa, zakaj ste skrili strup v nedrijih?«

Ona je obrnila glavo stran in vprašala tretjič z isto prijaznostjo:

»Kaj bi rad?«

»Gospa . . . nekdo je tu, spodaj, v obednici, ki bi rad govoril z vami.«

»Nekdo?«

»Da, neki gospod, ki ga vi poznate . . . žlahten starček, ki ste ga nekdaj ljubili kakor rodnega očeta.«

»Kakor rodnega očeta!« je dejala Leonora zamolklo.

»Gospa, ako dvajset let, ki sem jih zvesto preslužil v Dandolovi hiši, zaslužim svoje plačilo, ako še niste pozabili da sem vodil vaše prve korake na tem vrtu in vas obdajal z nepreštanim oboževanjem, dajte se preprositi in pojdite k temu možu, ki vas čaka.«

Sklenil je roke.

Dve solzi sta mu zdrčali po velih licih, razritih od starosti in gorja.

Silno genotje se je polastilo Leonorinega srca.

»Naj bo!« je dejala s šibkim glasom.

»Pojdiva dol . . .«

Česa se je nadejal stari Filipo, da je silil Leonoro k Rolandovemu očetu?

Ali je zasledil pri ubogem blazniku žarek dramečega se razuma?

Ali je hotel doseči z genotjem svidenja srečen preobrat v duši mlade žene?

Na poti po stopnicah je Leonora vprašala:

»Kdo je ta mož?«

»Videli boste, gospa,« je odgovoril Filipo in hitel naprej . . .

Leonora je šla počasneje.

Oblekla je bilo odelo, ki ga je nosila na predvečer Rolandove aretacije in ga hranila tudi potem, s skrbjo, ki so jo posvečali tiste čase predmetom rodbinskih spominov.

Ko je Leonora stopila v obednico, je zagledala moža, ki je sedel sam v naslanjaču z obrazom obrnjenim proti luči.

Filipo je bil izginil.

Leonora je pristopila in spoznala starega doža.

»Oče Rolandov!« je zamrmrala.

Izprva se je odmaknila z grozo v srcu.

»Ne, oh ne!« je zajecljala nesrečnica. »Nočem, da me vidi . . .«

Takoj nato pa se je spomnila, da je dož pretrpel strašno muko oslepljenja.

Rahlo je stopila bliže in pogledala starca.

Mislila si je:

»Kako malo so ga izpremenila leta in nesreče! . . . Zdi se mi, da ga vidim še vedno, kakšnega sem ga videla tisti večer ko je prišel sem, v ravno to dvorano, in me je prijel za roko ter mi rekel smehljaje: »Ne morem si želeti lepše in plemenitejše snehe« . . . Kako srečna sem bila takrat! Kako je utripalo moje ubogo srce, ko ni govoril le besede! . . . In nato je dejal, da govori njegov sin samo o meni; da nori od ljubezni in da treba početi nevemkaj, da ga pripravijo do resnih poslov, namesto da bi sedel in zlagal sonete . . . Vse to mi je govoril smehljaje . . .«

Tudi Leonora se je nasmehnila ob tem spominu.

S svojo živo, vročo domišljijo je obudila tisti prizor v svojem spominu in ga živela še enkrat, in srce ji je utripalo kakor tisti dan.

»Kako dober starček je bil! . . . Kadar sem prišla v doževsko palačo in me je povabil z očetom vred k svoji rodbinski mizi, ni dovolil nikoli, da bi bilo govora o etiketi; on sam me je posadil k Rolandu in me okregal smehljaje, kadar sem mu rekla visokost. češ, da mu beseda oče bolj ugaja iz mojih ust. Da, zgolj dobrota je sijala iz njegovega srca . . . Kako srečna sem bila! . . .«

Ihtenje jo je prijelo za grlo.

»Zdaj pa je končano« je zamrmrala . . . »umrla bom . . . umrla obupana in osamljena, brez ljubečega očesa, ki bi zrlo name v zadnji uri . . .«

»Kdo je tu?« je vprašal nenadoma stari dož.

Zaslišal je bil rahli glas njenega ihtenja in nehote iztegnil roke naprej.

Leonora je obstala nepremično, v trepetu in zmedenosti.

»Kdo je tu?« je ponovil starec. »Ali si ti, Filipo?«

Leonora se je nahajala v eni tistih minut skrajnega razburjenja, ko človek ne živi normalnega razpoloženja; davljena duša izgubi čut smeri, in zazdi se, da bo srce počilo od bridkosti.

Hotela se je umoriti.

Še par minut, in ne bo je več.

Že zdaj je bivala v njenem srcu grenkoba smrti.

In brezmejna, globoka človeška potreba, potožiti svoje gorje, jo je premagala z vso svojo mogočno silo.

Padla je na kolena pred starega Kandiana, prijela ga za roko in ihte razsula svojo bolest:

»Tisti, ki je tu; je ubogo dekle, ki je vi ne vidite, a ste je videli nekdanje čase, doževska visokost! . . . Ali se spominjate Leonore Dandolove? Ali se spominjate, kako so vam sijale oči in kako se vam je širilo srce, kadar vam je ponudila čelo v poljub? Ali se spominjate, da ste ji rekli nekega dne: »Ta otrok je rojen za rečo . . .«? Ah, doževska visokost, nesrečnica, ki plaka pred vami na kolenih, je Leonora Dandolova . . .«

»Kdo me imenuje doža? . . . Jaz da sem dož! Jaz? . . . kakšna šala! . . .«

Leonora ni slišala teh norčevih besed.

Ihte je nadaljevala svojo tožbo:

»Oh, oče moj! Vi ne veste, kakšna strašna nesreča se je zrušila na moje rame . . . Oslepili so vaše uboge oči . . . a meni so oslepili dušo . . . Opalili so vam trepalnice . . . a meni so zdrobili srce in mi prepovedali ljubiti . . . Vi ne veste, kako kruta muka je to!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10·—

Učenko in gospodično
za belo perilo sprejme Atelje Rupnik, Slovenska ul. 20. 22

Abiturient realke
prevzame instrukcije, primerno zaposlitev ali stopi v prakso. Ponudbe pod »Skromen« na upravo »Večernika«. 53

Ugodna prilika:
Iščem primerne osebe, katere posedujejo svoje stanovanje v pritličjih ali mali lokal za sprejemanje nekaterih predmetov na Tržaški, Aleksandrovi, Koroški cesti, v Studencih in Melju. V vseh teh krajih primerne osebe naj se javijo pismeno na upravo »Večernika« pod »Dober zaslužek«. 52

Učenec (ali učenka)
se sprejme za slaščičarno. Maribor, Aleksandrova cesta 64. 49

Ste li svoj denar zavrgli?
20% kronski boni (katere ste prejeli pri žigosanju kronskih bankovcev) se po najkulantnejši ceni kupujejo. Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14. 51

Dobro idoča trgovina
z mešanim blagom z stanovanjem vred se odda. Vpraša se v Novivasi, Bolfenkova cesta 10. 10

Mlad gospod
se sprejme takoj na hrano in stanovanje. Tattenbachova ulica 20, pritličje levo. 42

Soba v vili
pri parku se takoj odda solidnemu gospodu. Trubarjeva ul. 11/I. 43

Išče se za takoj
perfektno prvovrstna kuharica z dobrimi izpričevali k boljši družini. Ponudbe na upravo »Večernika« pod: »Prvovrstna kuharica«. 45

Žimnice,
otomani, divani, posteljni vložki, afrik, konjska žima in vse predelave v in izven hiše pri J. Mandl, tapetništvo, Gosposka 36. 3257

Nepremočljive gojzerje
dobite poceni v »Brzopodplati«, Tattenbachova ulica 14. 3091

Pozor!
Patent posteljni fotel, soliden, praktičen, za vsako sobo uporaben, od 1000 Din naprej pri izumitelju in izdelovatelju B. Jagodič, Rotovški trg 3. 3090

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, zajamčeno solidne in brezkonkurenčne cene znane tvrdke **Justin Gustinčič**, Maribor, Tattenbachova 14. Zadostuje dopisnica, da pridem po stroj in gramofon na dom.

Krasne pletene obleke
v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor Vetrinjska ulica 17. 2319

Sobo- in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Lep, svetel trgovski lokal
z lepo opremo, prikladen za vsako stroko, na prometnem kraju, v bližini glavnega kolodvora, se takoj odda. Vprašanja pod „Excelsior 1930" na anončno pisarno Hinko Sax Maribor. 50

Lesna trgovina
Josip Govedič
Maribor, Prešernova ul. 19
priporoča svojo bogato zalogo bukovih in mehkih drv, kakor tudi premog iz Trbovelj ter iz Zabukovcev.
Nizke cene! Točna postrežba!

Zahtevajte povsod „Večernik"!

Danes se je izvršila kolavdacija
Sanatorija
Dr. Ipavica Benjamina
ob Tomšičevem (prej Kokošinekovem) drevoredu

na koncu **Prešernove ulice**, ki se pričenja pri veletrgovini Turad v Mariboru.

Kolavdacijska komisija je ugotovila, da je lastnik sanatorija ugodil vsem sanitarnim in higijenskim predpisom kraljevske banske uprave, vsled česar se sanatorij obenem otvarja z blagoslovitvijo.

Cene bodo znašale za popolno prehrano in stanovanje z oskrbo vred dnevno:

za I. razred 85 Din, II. razr. 65 Din, III razr. 45 Din

tako, da se bodo tega zavoda lahko poslu̇ževali tudi revnejši sloji ter si bo bolnik po lastni volji izbral lahko zdravnika. 47

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.